

Beredning av planen för hantering av översvämningsrisker och miljörapporten: deltagande, information och hörande

Bakgrund

Planerna för hantering av översvämningsrisker har gjorts för de vattendrags- och kustområden där man identifierat åtminstone ett område med betydande översvämningsrisk. Den existerande planen justeras till behövliga delar om området betecknas på nytt som betydande.

Med hantering av översvämningsrisker avses sådana åtgärder med vilka man strävar efter att bedöma och minska översvämningsrisker samt hindra eller lindra skadliga följder som översvämningar medför. Planeringen av hanteringen av översvämningsrisker omfattar en preliminär bedömning av översvämningsriskerna och översvämningskartor samt planer för hantering av översvämningsrisker.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna har gjort en ny bedömning av översvämningsriskerna för sina områden. Synpunkter om förslagen till betydande översvämningsområden kan ges under tiden 15.3.-17.6.2024. Utgående från NTM-centralernas utlåtanden namnger jord- och skogsbruksministeriet senast 22.12.2024 de områden i Finland som har en betydande översvämningsrisk. Det kommer att utses översvämningsgrupper för att koordinera planeringen av hanteringen av översvämningsrisker i dessa områden.

Översvämningskartorna och planerna för hantering av översvämningsrisker utarbetas eller justeras för de områden, som på basis av en preliminär bedömning förklaras som betydande. Som en del av hanteringsplanerna presenteras en miljörapport. I samband med den görs en miljöbedömning enligt lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (SMB, 200/2005).

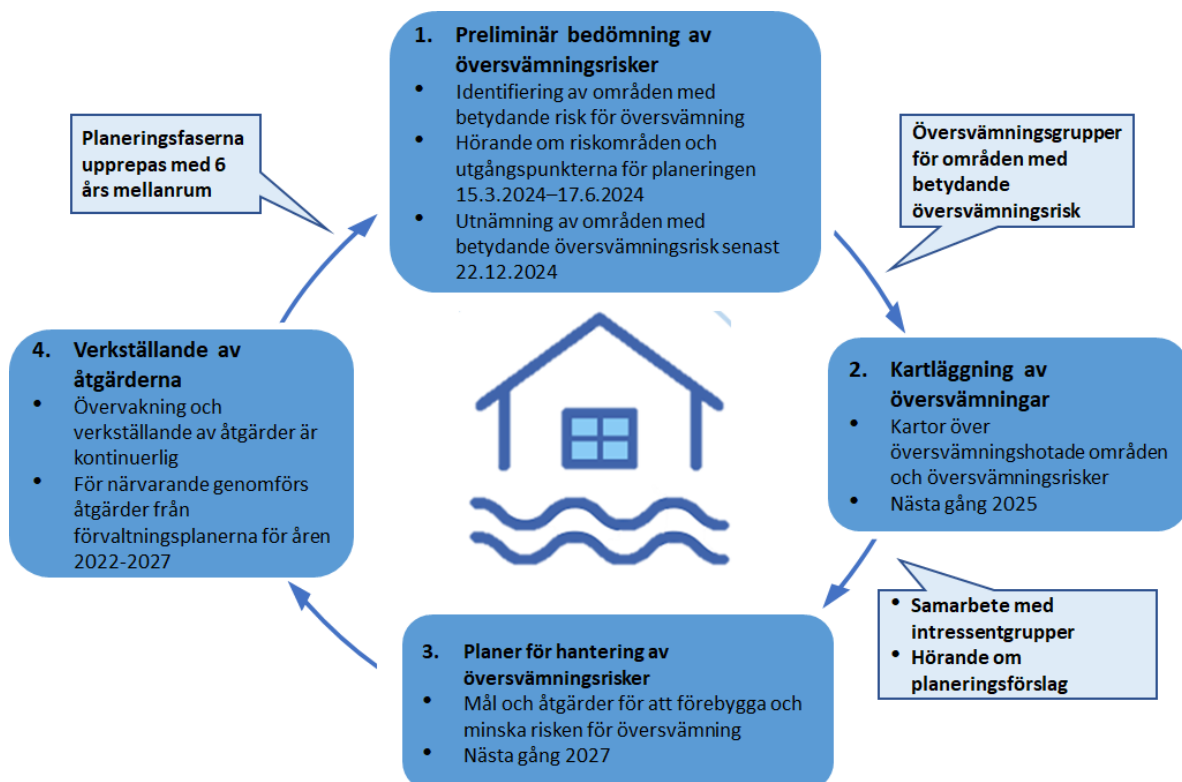

Bild 1. Planeringsfaserna för hantering av översvämningsrisker

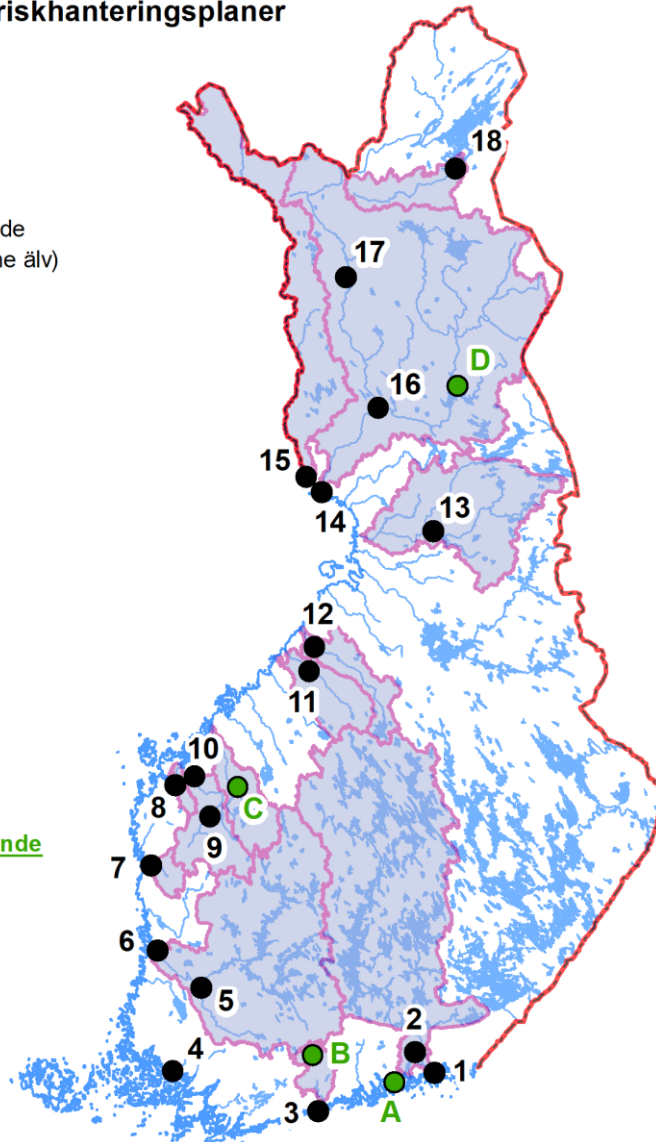
Förslag till områden med betydande översvämningsrisk och nuvarande områden för riskhanteringsplaner 15.3.2024

Nuvarande områden som föreslås som betydande (inga nya områden har föreslagits)

- 1 Fredrikshamn och Kotka kustområde
- 2 Kymmene älvs nedre del (Kymmene älv)
- 3 Helsingfors och Esbo kustområde
- 4 Åbo kustområde
- 5 Vittis (Kumo älv)
- 6 Björneborg (Kumo älv)
- 7 Lappfjärd (Lappfjärds å)
- 8 Laihela-Toby-Runsor (Laihela å)
- 9 Ilmola-Seinäjäki (Kyro älv)
- 10 Ylistaro-Kvevlax (Kyro älv)
- 11 Alavieska-Ylivieska (Kalajoki älv)
- 12 Pyhäjokis nedre del (Pyhäjoki älv)
- 13 Pudasjärvi tätort (Ijo älv)
- 14 Kemi kustområde
- 15 Torneå (Torne älv - Muonioälv)
- 16 Rovaniemi stad (Kemi älv)
- 17 Kittilä kyrkby (Kemi älv)
- 18 Ivalo tätort (Ivalo älv)

Nuvarande områden som inte längre förslås som betydande

- A Lovisa kustområde
- B Riihimäki tätort (Vanda å)
- C Lappo (Lappo å)
- D Kemijärvi stad (Kemi älv)

Lantmäteriverkets Terrängdatabas
Finlands miljöcentrals avrinningsområdesindelning

Bild 2. Förslag till områden med betydande översvämningsrisk från vattendrag eller havet samt områden med riskhanteringsplaner för åren 2022-2027. Nuvarande område med betydande översvämningsrisk samt översvämningskartorna finns tillgängliga i översvämningskarttjänst <https://vesi.fi/sv/vesitieto/tulvakarttapalvelu>.

Resultaten av arbetet

Allmänna målen för hanteringen av översvämningsriskerna

Översvämningsgrupperna har sammanställt allmänna mål för respektive plan. Målet för hanteringen av översvämningsrisker är primärt att minska översvämningsrisker, förebygga och lindra ogynnsamma följder av översvämnningar och att förbättra beredskapen för översvämnningar. Skadorna av översvämnningar i vattendragen borde bli så blygsamma som möjligt i avrinningsområden.

Som en del av beredningen av hanteringsplanen för området utarbetar eller uppdaterar översvämningsgrupperna noggrannare målsättningar för hanteringen av översvämningsrisker på basis av bedömningen av översvämningsriskerna och övrig information från området. Målsättningarna kan kommenteras under processens gång. De slutliga målsättningarna sätts i den plan för hantering av översvämningsrisker som godkänns år 2027.

Översvänningsgruppens uppgifter

I översvänningsgruppen finns landskapsförbunden, NTM-centralerna¹, kommunerna, räddningsväsendet samt andra myndigheter och intressentgrupper representerade.

Översvänningsgruppens uppgift är att:

- 1) behandla de utredningar som har gjorts för riskhanteringsplanen;
- 2) uppställa målen för riskhanteringen;
- 3) godkänna förslaget till en plan och till de åtgärder som ingår i planen;
- 4) följa hur de mål som uppställts i riskhanteringsplanen uppfylls.

Översvänningsgruppen ska i de olika beredningsfaserna för riskhanteringsplanen etablera tillräcklig växelverkan med myndigheter, näringsidkare, mark- och vattenägare, vattenanvändare och representanter för berörda organisationer.

¹⁾ En eventuell ändring av myndighetens namn påverkar inte myndighetens smidiga funktion i uppgifterna för planering av översvänningsriskhantering (inklusive översvänningsgruppen)

Kartor över översvänningshot och -risker

Kartan över översvänningshotade områden beskriver de områden som blir under vatten och vattendjupet samt det rådande vattenståndet för en viss sannolikhet att en översvämning uppstår. I kartorna över områden med risk för översvämning presenteras förutom kartans information om översvänningshotade områden antalet invånare inom området, särskilda objekt, infrastruktur, miljöriskobjekt, kulturarvsobjekt och övriga nödvändiga uppgifter.

Kartor över översvänningshot och -risker för betydande översvänningsriskområden utarbetas eller uppdateras åtminstone för:

- tämligen sällsynt översvämning (årlig sannolikhet 2 % upprepning i genomsnitt 1/50a),
- sällsynt översvämning (1 %, 1/100a) och
- extremt sällsynt översvämning (0,1 %, 1/1000a).

Kartor över översvänningshot och -risker kan också göras för vanliga översvämningar, som upprepas i genomsnitt en gång per två, fem och tio år (1/5a och 1/10a), för tämligen vanlig översvämning (1/20a) samt för extremt sällsynt översvämning (1/250a). Det kan också vara befogat att efter behov utarbeta översvänningskartor för specialscenarier, såsom isdammar.

Översvänningskartor visar de områden som hotar att drabbas av översvämningar och på kartor över översvänningsrisker skadorna på områden med betydande översvänningsrisk. De skapar grunden för planeringen av åtgärder för hanteringen av översvänningsrisker och de kan utnyttjas också vid markanvändningsplaneringen.

Plan för hantering av översvänningsrisker

För områden med betydande översvänningsrisk utarbetas en hanteringsplan för översvänningsrisker som täcker vattendrags- och kustområdet. Alternativt kontrolleras att de existerande planerna är uppdaterade. Målsättningarna för hanteringen av översvänningsriskerna och åtgärderna samt verkställandet av planen behandlas i hanteringsplanen. Åtgärderna täcker en minskning av översvänningsriskerna, beredskapsåtgärderna och översvänningsskyddet, verksamheten vid översvämning samt efterbehandlingsåtgärder. I bedömningen av åtgärderna beaktas deras inverkan på att reducera översvänningsriskerna, konsekvenser för naturen, socioekonomiska effekter, deras genomförbarhet och kostnaderna. Planerna för hantering av översvänningsrisker för åren 2022-2027 och sammanfattningen av dem kan läsas på sidorna <https://www.vesi.fi/sv/trh>.

Vilka översvänningsrisker omfattar planen?

Planen för hantering av översvänningsrisker sammanställs endast för översvämning längs vattendrag och havsöversvämningar. Planeringen av hantering av dagvattenöversvämningar och störtregnsöversvämningar är på kommunernas ansvar. Kommunerna sammanställer vid behov egna hanteringsplaner för dessa.

Vilka konsekvenser har planen?

I planerna presenteras målen för hantering av översvämningsrisker och de åtgärder som behövs för att uppnå dessa. Förslagen till mål och åtgärder grundar sig på översvämningskartor och slutsatser utgående från dessa. Syftet med åtgärderna är att minska skador orsakade av översvämningarna inom hela vattendragsområdet. I planerna behandlas kostnaderna för och nyttan av åtgärderna och en prioriteringsordning för åtgärderna presenteras. De statliga och kommunala myndigheterna samt regionutvecklingsmyndigheterna beaktar i sin verksamhet planerna för hantering av översvämningsrisker.

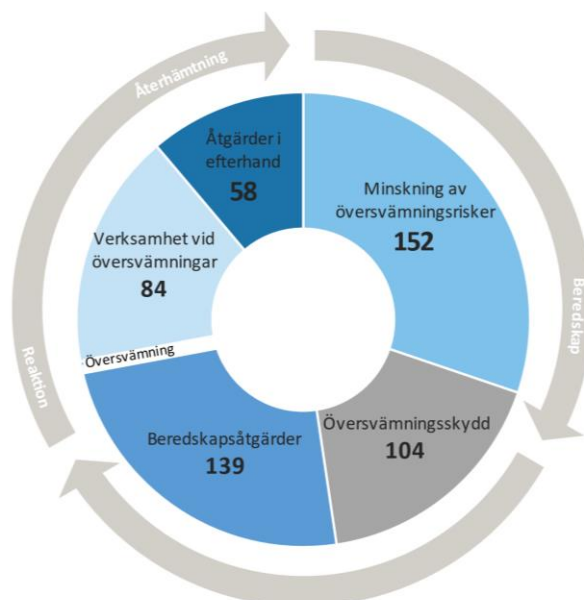

Bild 3. Antalet åtgärdsförslag i planer för hantering av översvämningsrisker 2022–2027 enligt hanteringsens olika faser.

Miljökonsekvenserna bedöms

I samband med utarbetandet av en plan för hantering av översvämningsrisker görs en miljöbedömning enligt lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (SMB, 200/2005).

NTM-centralerna har ansvaret för att förbereda planerna. De utreder och bedömer tillsammans med sina översvämningsgrupper och andra intressentgrupper de sannolikt betydande miljökonsekvenser som förverkligandet av hanteringsplanen och de alternativa åtgärder som granskas i den har.

Resultaten av bedömningen beskrivs i miljörapporten. Miljörapporten presenteras som en separat del av hanteringsplanen. I miljörapporten presenteras i behövlig grad följande uppgifter:

- hanteringsplanens huvudsakliga innehåll, målsättning och koppling till andra planer och program,
- miljöns nuvarande tillstånd och dess utveckling, ifall hanteringsplanen inte genomförs,
- miljöns särdrag inom det sannolika verkningsområdet,
- ur hanteringsplanens synpunkt betydelsefulla miljöproblem och miljöskyddsmål.
- sannolikt betydande miljökonsekvenser,
- åtgärder avsedda för att förhindra, minska eller avlägsna skadliga följder,
- grunderna för val av alternativ,
- en beskrivning av hur bedömningen har utförts,
- planering av uppföljningen och
- ett lättfattligt sammandrag.

Schemat intill visar hur miljörapporten sammanställs. Där presenteras de olika faserna av arbetet för att förbereda planerna för hantering av översvämningsrisker och dess miljörapport samt hur de ansluter sig till varandra (bild 4).

Faser för riskhanteringsplanering som gäller översvämningar från vattendrag och från havet

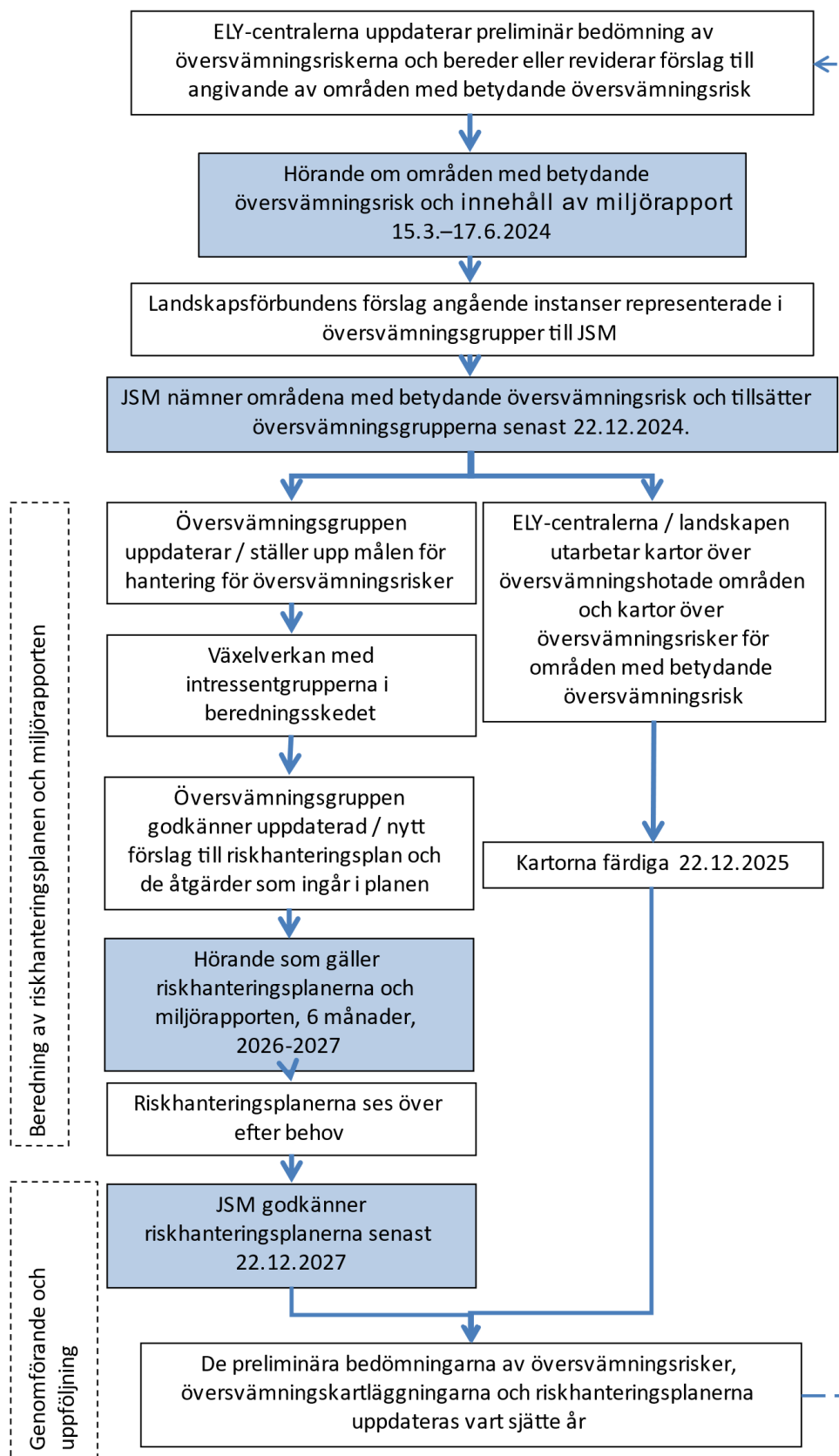

Bild 4. Bedömningen av miljökonsekvenserna som en del av utarbetandet av planer för hantering av översvämningensrisker.

Planerna för hanteringen av översvämningsrisker förknippas intimt med planeringen av vattenvården och havsvården. Verkställandet av dem baseras på likadana för europeiska stater bindande direktiv som planeringen av hanteringen av översvämningsrisker. Lagstiftningen förutsätter att planeringen av vattenvården, havsvården och hanteringen av översvämningsriskerna beaktar de andras mål och åtgärder. Hörande om vattenvårdsplanerna och planerna om hantering av översvämningsriskerna ordnas samtidigt. I samband med detta ordnas hörande om havsförvaltningsplanens åtgärdsprogram, som ingår i planeringen av havsvården, trots att hörandetiden då är kortare.

Bedömning av åtgärderna för att hantera översvämningsrisker och klarlägga intressentgruppers uppfattning

Effekterna av åtgärderna för hanteringen av översvämningsrisker bedöms med stöd av gjorda utredningar och litteratur samt utgående från bedömningar av sakkunniga i översvämningsgruppen, NTM-centralerna och Finlands miljöcentral. Vid bedömningen behandlas åtgärdernas effekter på att minska översvämningskador, konsekvenserna för naturen och de socioekonomiska konsekvenserna. Man bedömer också åtgärdernas genomförbarhet och kostnaderna för dem.

Utöver bedömningar av sakkunniga utreder man också vad intressentgrupperna anser om åtgärderna. Intressentgruppernas uppfattningar utreds förutom av översvämningsgruppen också vid mötena för vattenvårdens samarbetsgrupper och andra intressentgrupper. De centrala intressentgrupperna i området är representerade i dessa grupper; bl.a. kommunala miljöförvaltningsmyndigheter, näringslivets intressentorganisationer och företag, vattenägare, forskningsinstitut och universitet samt föreningar inom naturvård, vattenvård, fiskerinäring osv.

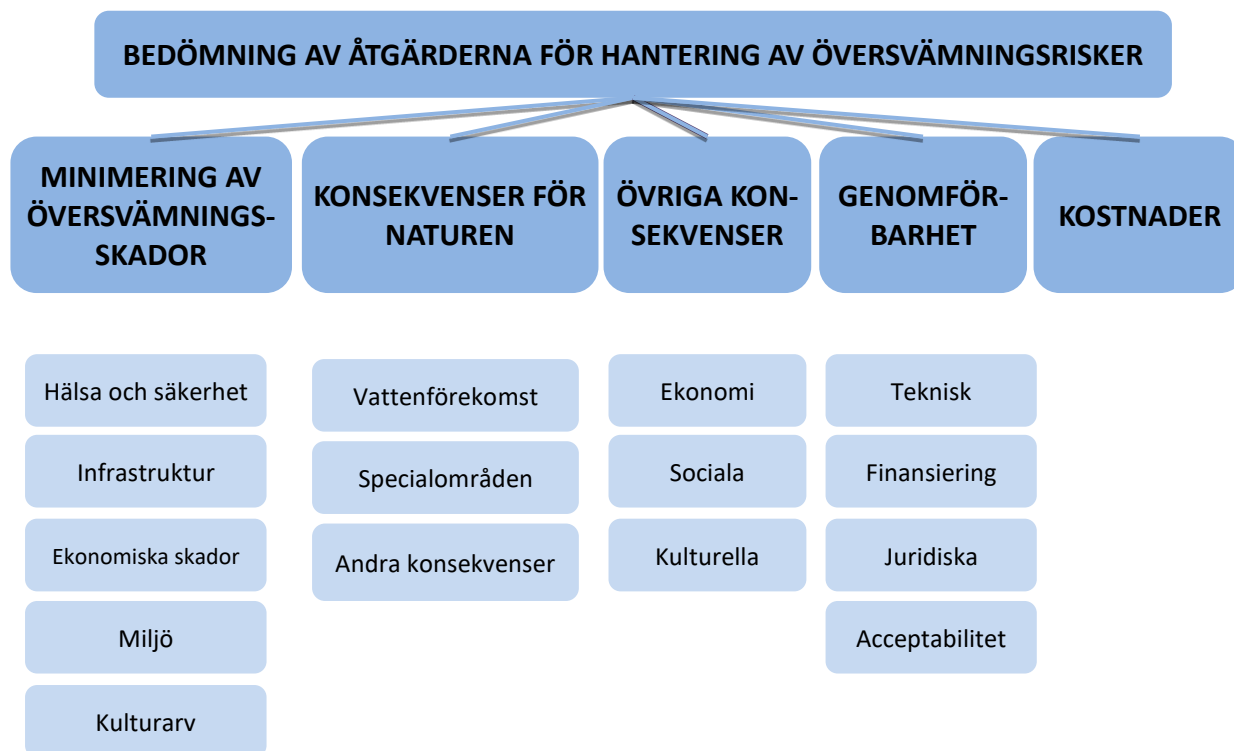

Bild 5. Exempelschema om de kriterier som används vid bedömning av åtgärderna för hantering av översvämningsrisker

Delaktiga och målgrupper

- Landskapsförbunden
- Närings-, trafik- och miljöcentralerna
- Kommunerna i vattendrags- och kustområdet
- Räddningsverken i vattendrags- och kustområdet
- Ägarna av och invånarna på översvämningsriskområdet samt mark- och vattenområden
- Företag, industrianläggningar mm. på område med översvämningsrisk.
- Medier
- Beslutsfattare och förtroendevalda på olika nivåer
- Forskare och sakkunniga
- Organisationer och föreningar
- Övriga myndigheter
- Övriga eventuella delaktiga

Deltagande och kommunikation

De instanser som medverkar i översvämningsgruppen deltar via gruppen i planeringen av hanteringen av översvämningsrisker. Övriga delaktiga kan framföra sina åsikter:

1. Om förslagen för områden med betydande översvämningsrisk under hörandet senast 17.6.2024.
2. Fortlöpande under processens gång via översvämningsgruppernas medlemmar, exempelvis när man 2025-2026 bedömer konsekvenserna av åtgärder och utreder intressentgruppernas uppfattningar.
3. Vid hörandet av planen för hantering av översvämningsrisker 2026–2027.

Förslagen till områden med betydande översvämningsrisk samt hörandedokumenterna för utgångspunkterna, målsättningarna och beredningen av hanteringsplanen och miljörapporten finns till påseende 15.3-17.6.2024 vid NTM-centralerna samt på internet på adressen <https://www.vesi.fi/sv/trh>. Förslagen granskas på basis av den respons som erhålls, varefter jord- och skogsbruksministeriet anger områdena med betydande översvämningsrisk samt översvämningsgrupperna för områdena senast 22.12.2024.

Pressmeddelanden kommer att ges om hur beredningen av hanteringsplanerna fortskrider. Man kan också följa med utvecklingen på adressen <https://www.vesi.fi/sv/trh>. Man kan också begära närmare upplysningar och ge kommentarer direkt till översvämningsgruppens medlemmar.

Kontaktuppgifter

Kontaktuppgifterna för Närings-, trafik- och miljöcentralerna samt för översvämningsgruppernas kontaktpersoner som utses i slutet av år 2024 finns på översvämningsgruppernas internetsidor. Du kan vara med om att utveckla hanteringen av översvämningsrisker också under tiden mellan de officiella hörandetillfällena genom att ge experterna respons via <https://www.vesi.fi/sv/trh>.

Ansvar vid översvämningshot och vid hot om översvämnings

- **NTM-centraler:** informationen om översvämningshot och om beredskapen inför översvämnings
- **Räddningsmyndigheter:** planeringen av verksamheten och ledningen av verksamheten vid översvämnings samt räddningsverksamheten.
- **Kommunerna:** skydd av den egna infrastrukturen och verksamheten samt stöd till räddningsverksamheten vid översvämningskydd. Beredskap för dagvattenöversvämnings
- **Medborgare:** skydd av sig själv och sin egendom.